

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 140 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stolp, peti vrsta
maloglasni po 130
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D 30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirano
Plačila se sprejemajo v Uredništvu
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ameriške carine

Vsa evropska javnost se še nadalje obširno peča z uveljavljanjem novih ameriških uvoznih carin. Časopisje komentira nove carine posebno z ozirom na izvoz posameznih evropskih držav. Nove uvozne carine zadevajo predvsem evropske industrijske države, katerih izvoz v Ameriko je prav znaten. Nikakor ni misliti, da bodo mogli Amerikanci one izdelke, ki jih evropska industrija proizvaja v nenadomestljivi kakovosti, nadomestiti z lastno produkcijo. Ze med vojno je bilo mnogo poskusov, ustvariti lastno ameriško luksuzno in kvalitetno visoko stoječo industrijo, toda zdravi ameriški okus se je ubranil onih predmetov, ki so jih naredili v Ameriki, posnemajoč evropske zglede večinoma z malim uspehom. Po vojni seveda, ko je bila trgovina odprta preko Oceana, so evropski kvalitetni izdelki spodrinili ameriške domače proizvode. Izkazalo se je, da je ameriška industrija velika le v produkciji masnih izdelkov, nikakor pa ne v kvalitetni, a dražji proizvodnji.

Kakor omenjeno, zadevajo ameriške uvozne carine predvsem Francijo in Italijo. Francija se že pripravlja na pogajanja z Unijo, toda upanja Francozi preveč ne izražajo, kajti pooblastilo, ki ga ima Hoover za znižanje carin, je jako elastično in bolj teoretičnega pomena, kakor pa praktičnega. Lahko se reče, da do znižanja carin faktično ne bo prišlo tako kmalu. Veliko večje pa je razburjenje v Italiji. Italijanski listi navajajo številke o ogromnem uvozu Amerike v Italijo, nasprotno pa je izvoz Italije v Ameriko znatno manjši in sedaj preti nevarnost, da bo ta izvoz postal še neznačajši. Zato je razumljiva zahteva Italije po represijah, Italija ve, da ima velike dolgove v Ameriki, nadalje, da more te dolgove oziroma njih amortizacijo in obresti plačevati le z izvozom blaga, ki je pa sedaj v nevarnosti. Čudno je vsekakor, da je najbolj občutljiva pri teh povišanjih Italija, ko vendar trgovina drugih evropskih držav zavzema večje dimenzije in bo bolj prizadeta, kakor pa Italija. Toda dejstvo velike zadolžitve Italije v Ameriki nam v zvezi z omenjenimi stvarmi kaže na vzrok, zakaj se Italija tako ostro obrača proti Ameriki.

Nove ameriške carine so jasen opomin evropskim državam, da je treba vendarle prestat s sovražno meddržavno gospodarsko politiko. Amerikanci so pokazali Evropi, da mora najti tudi ona za važna gospodarska vprašanja svoj skupni forum, kajti le tako se bo posrečilo Evropi izvojevati na svetovnem trgu ono mesto, ki ji je pripadalo svoječasno. Le tako bo Evropa preprečila svoje popolno zasušanje. Danes smatrajo Amerikanci Evropo za svojo kolonijo, kajti ni je evropske države, ki ne bi bila za milijone in milijone dolarjev zadolžena v Ameriki. Posledice te gospodarske odvisnosti se bodo prej ali slej morale pojaviti tudi na političnem polju, kar se je doslej že mestoma dogajalo. Danes predstavlja severnoameriška Unija odločilnejši faktor v evropski politiki zaradi gospodarske odvisnosti Evrope, kakor to smatra javno mnenje v Evropi. Ne motimo se, če trdimo, da imajo nove ameriške carine tudi velik politični pomen, kajti prihajajo ravno v momentu, ko se politične razmere v Evropi vedno bolj poostrejuje. Amerika je storila z novimi carinami Evropi to uslugo, da jo je opozorila, kako potrebna je gospodarska skupnost in iz nje izvirajoča politična skupnost. Zato pa se proti novemu kurzu ameriške zunanje trgovine najbolj upira Italija, ki je, kakor znano, velika nasprotnica Panevrope.

Uveljavljanje novih zvišanih ameriških uvoznih carin je prišlo ravno v času, ko se kažejo v Ameriki znaki občutnega poslabšanja konjunktura. Ravno sedaj je ameriška industrija navezana na čim večji izvoz, katerega bo pa težko doseči, ker bodo po ameriškem zgledu tudi druge države zaprle svoje meje. Ameriška industrija si hoče ohraniti svoj velik notranji trg v času, ko se nahaja ta trg v depresiji in zato ovira uvoz tujih industrijskih in drugih izdelkov. Vprašanje pa je, če bodo ta sredstva mogla ustaviti nazadujočo konjunkturo, katere najbolj viden izraz je naraščanje števila brezposelnih, ki je doseglo 5 milijonov oseb.

Sploh se vidi, da je zadnje čase vsa ameriška politika usmerjena na vzdrževanje dobre konjunktura. Oficielna poročila o gospodarskem stanju so le preveč optimistična in borza nanje ni reagirala z dvigom tečajev, ampak s polomom. Hoover, sedanjí ameriški predsednik, je sicer moč velikih gospodarskih izkušenj, vendar mu bo le nemogoče ustaviti normalni tok gospodarstva in ga usmeriti zopet navzgor.

Legitimisti v Bruslju

Bruxelles, 25. jun. d. Semkaj je pred par dnevi priselila skupina ogrskih legitimistov, ki so se podali k bivši cesarici Ziti in Otonu, katere bivala na gradu Steenockerzeel pri Bruxellesu, ter imeli tam daljši razgovor. Sami pravijo, da so se prišli ekscesarici in »kraljeviču« le pokloniti.

Bruselj, 25. jun. p. Iz okolice Otona Habsburškega se čuje, da bo ob priliki polnoletnosti obiskal vse dvore v Evropi

Problemi Male antante

Priznanje Sovjetov — Stališče do Panevrope — Zgraditev gospodarske Male antante

Izjava dr. Beneša

Štrbske Pleso, 25. jun. m. O programu politične konference Male antante, ki se je pričela danes, se čuje, da bodo najprej zavzeli skupno stališče napram Briandovim predlogom, nato pa bodo razpravljali o načrtu gospodarske Male antante. Češkoslovaška bo nadalje spravila v razgovor vprašanje priznanja Sovjetske Rusije, vendar pa pri tem ne bo zahtevala privoljenja niti Romunije niti Jugoslavije.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković bo najbrž opozoril konferenco na zunanjepolitično akcijo Italije, posebno pa na bolgarsko komitaško gibanje. O habsburškem vprašanju bodo najbrž zavzele vse tri države skupno stališče.

V razgovoru s časnikarji je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš izjavil, da se mora delovanje Male antante na gospodarskem polju sedaj razširiti na splošnejše polje gospodarstva. Vedno bolj razširjajoča se splošna gospodarska kriza to nujno zahteva. Dr. Beneš je govoril izrazito spravljivo o razmerju do Madjarske, ki je po podpisu pariškega dogovora stopilo v novo fazo. »Jaz osebno nimam nobenih predsodkov napram Madjarski,« je dejal dr. Beneš, »in gradim svojo politiko izključno na dejstva. Mi gledamo na to, da Madjarske niti ne izzivamo niti kakorkoli ne dražimo. Mala antanta ni proti nikomur naperjena. Vrata za sodelovanje z Malo antanto bodo za Madjarsko vedno na stežaj odprta. Razmerje napetosti med državami more biti le likvidirano ali pa mora imeti pogubne posledice.

O odnošajih do Avstrije je dr. Beneš de-

jal: »Razmerje odkritosrčnega prijateljstva med Avstrijo in Češkoslovaško je končnoveljavno in trajno. Je kakor na trdni podlagi sklenjen praktičen zakon. Med nami ne obstajajo nobena nesporazumljenja, nobeni nasprotujoči si interesi, nobeno sovraštvo. Avstrija in Češkoslovaška sta v srečnem položaju, da moreta skupno delovati, ne da bi pri tem kršili lastne interese. Kar tiče sodelovanja Avstrije z Malo antanto, mislim, da se to čimprej doseže. Naravnemu razvoju tega razmerja moramo pustiti prosto pot. Nam je mnogo na tem, da se Avstrija razvija in obenem ščiti svoje lastne interese.

Izjava Mironescua

Pariz, 25. jun. a. Romunski zunanji minister Mironescu je izjavil v intervjuju poročevalcu »Petit Journal«, da bi mogel ostati pakt o evropski uniji le zelo rahla zveza, nasprotno pa bi se morala Evropa združiti najprej v več čvrsto upravljenih gospodarskih »provincah«. Najprej bi bilo treba ustvariti regionalne skupine po dve ali tri države kot politične ali gospodarske, glavno pa gospodarske enote. Šele potem bi se lahko poskušalo ustvariti med takimi skupinami panevropsko sodelovanje. Mala antanta bo v Štrbskem Plesu po teh vidikih poskušala ustanoviti malo gospodarsko antanto, kateri bi se lahko pridružile tudi nekatere sosedne države. Cilj take gospodarske grupacije je, da se združijo one srednjeevropske države, katerih industrija in poljedelstvo imajo približno paralelne interese. S tem bi bila potem ustvarjena prva provinca nove Evrope.

Začetek posvetovanj

Štrbske Pleso, 25. jun. m. Konferenca ministrov Male antante se je pričela danes ob 10 v veliki dvorani državnega hotela »Hvizdoslav«. Kakor se je izvedelo, so se na tej konferenci izmenjali pogledi na mednarodni položaj. Mironescu je poročal o prihodu kralja Karla in izjavil, da Romunija čvrsto stoji v Mali antanti. Ministri so ugotovili popolno soglasje pogledov na obči politični položaj. Ob raznih vesteh o reviziji mednarodnih pogodb in o vrnitvi Habsburžanov je Mala antanta ugotovila, da se to vprašanje tiče vseh zaveznikov, s katerimi Mala antanta sodeluje in spremlja vse akcije. Ministri Male antante so ob vesteh v nekaterih listih, da se bo politika Romunije po Karlovem prihodu spremenila, odločno demantirali vse te verzije na podlagi Mironescovih izjav.

Zaključna seja tiskovne Male antante

Štrbske Pleso, 25. jun. AA. Konferenca Male antante tiska je zaključila svoje delo na svečani seji, kateri so prisostvovali vsi trije zunanji ministri držav Male antante. Predsednik Švihovski je izrazil svojo hvaležnost za zanimanje, ki ga ministri posvečajo delu Male antante tiska. Švihovski je naglasil potrebo osnovanja centralnega tajništva tiska Male antante, ki bo imelo nalogo izvrševati sklepe Male antante tiska. Nato je govoril češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Radi konference Male antante je prišlo v Štrbske Pleso okoli 80 novinarjev iz držav Male antante, mnogo novinarjev iz Avstrije, Nemčije, Madjarske, Francije, Italije, Rusije in Zedinjenih držav Severne Amerike.

Smernice nemške politike

Ekspoze zun. ministra dr. Curtiusa — V ospredju so gospodarska vprašanja in trgovinske pogodbe

Berlin, 25. jun. x. V svojem proračunskem govoru v državnem zboru je naglašal zunanji minister dr. Curtius, da je v ospredju nemškega interesa sedaj izpraznitev Porenja. Cilj nemške politike bo moral biti v bodoče ta, da bo stremela in dosegla popolno politično svobodo in enakopravnost Nemčije. Nemčija bo z vsemi svojimi močmi pospeševala evolucijo, s katero bo skušala zadovoljiti naravne nemške življenjske interese. Pri tem pa se bo Nemčija vedno zavedala, da ima največji interes na varovanju miru. Nemški kabinet se bo z odgovorom na Briandov memorandum bavil prihodnje dni. V odnošajih Nemčije s sovjetsko Rusijo je bilo v zadnjem času zabeležiti precejšnje spremembe v razpoloženju. Pričakovati je, da se bodo v sedanjih pogajanjih nemško-ruske poravnalne komisije v Moskvi lahko odstranili spori, ki so se pojavili med obema državama. Odnosaji s sovjetsko Rusijo so tudi največjega pomena v interesu splošnega miru na svetu.

Nato je govoril o nemško-poljskih obmejnih dogodkih in z vso odločnostjo zavrnil inozemske vesti, ki so trdile, da so bili ti dogodki izzvani na nemški strani. Nato je govoril o trgovinski politiki. Nemška trgovinska politika

je bila v splošnem uspešna, dasi je obžalovati, da so posebno pogajanja z jugovzhodnimi evropskimi državami ostala brez rezultata radi posebnega gospodarskega položaja. Samo z Jugoslavijo in Grčijo obstajajo trgovinske pogodbe že par let. S Češkoslovaško in Madjarsko je sicer tudi že prej prišlo do kratkih splošnih ureditev, vendar intenzivnejše ureditve gospodarskega prometa s temi državami do sedaj še ni bilo mogoče doseči. Z Romunijo je Nemčija do sedaj še v brezpogodbenem stanju, s Poljsko pa je še vedno v gospodarski vojni. Končno je dr. Curtius naglašal, da hočejo navedene države svoje poljedelske proizvode oddajati v Nemčijo, dočim v Nemčiji sami izkoriščanje lastnih poljedelskih proizvodov zadeva vsako leto na večje težkobe, ki čemur je sedaj prišla še sedanja težka poljedelska kriza. Nemška vlada bi morala torej pri pogajanjih z vzhodnimi državami prav posebno varovati nemško poljedelstvo. Minister je z zadovoljstvom ugotovil, da je pred par dnevi prišlo z Romunijo do začasnih pogodbene ureditve gospodarskih odnosajev. Začasno trgovinsko pogodbo z Romunijo bo sprejel nemški državni zbor še na sedanjem zasedanju.

Grozeča kriza v Nemčiji

Dietrich — novi nemški finančni minister

Berlin, 25. jun. x. Jutri bo demokrat Dietrich formalno imenovan za finančnega ministra. Po njegovem finančnem programu se bo zasilna žrtve omejila samo na uradnike ter bo znašala namesto 4% samo 3% bruto dohodkov. Uradniške plače do 2000 mark ostanejo proste. Izveti so stalni nameščenci v privatnih podjetjih, zato pa se bo naložila 5% doklada na vse dohodke nad 8400 mark. Tudi po novem finančnem načrtu bodo neporočeni plačevali, moški in ženske, posebno 10% doklado na dohodnino. Celotni državni proračun se bo zmanjšal za 100 milijonov mark.

Herman Robert Dietrich pripada politično k demokratom. Rojen 1879 na Badenskem je dovršil pravne študije in je bil več let državni pravnik v Karlsruhe. Kmalu pa se je posvetil politiki. Ob revoluciji je bil badenski zunanji minister. V drugem Müllerjevem kabinetu (od 28. junija 1928 dalje) je bil državni prehranjevalni minister, kjer se je zelo izkazal. V sedanjem Brüningovem kabinetu je bil podkanceler in minister za državno gospodarstvo.

Berlin, 25. jun. x. Nemški državni kabinet se je do poznega večera posvetoval o predlogu dr. Brüninga glede nameravane prisilne žrtve za uradno novega finančnega ministra Dietricha in o noteženju državnega proračuna. Do sedaj ni znano, ali bodo ti predlogi sprejeti. Danes zvečer so imele seje parlamentarne frakcije nemške ljudske stranke, demokratov in gospodarske stranke, ki so pokazale, da je Brüningova vlada že precej izolirana. Nemška

ljudska stranka vztraja na tem, da mora prisilna žrtve, ki jo je predlagal odstopivši finančni minister Moldenhauer, popolnoma odpasti, ter hoče tudi svojega člana, zunanjega ministra dr. Curtiusa odpoklicati iz vlade. Stališče obeh drugih vladnih strank sicer ni tako ostro, vendar je dejstvo, da se more Brüningov kabinet do sedaj opirati popolnoma samo na svojo lastno stranko, to je centrum. Zato je dvomljivo, ali more Brüning jutri zahtevati od Hindenburga pooblastilo za uporabo diktaturnega para grafa, da se reši finančna kriza. Državni kanceler seveda misli še vedno, da se mu bo z grožnjo razpusta posrečilo, pokoriti parlament.

Cerkev sv. Pavla popravljena

London, 25. jun. AA. Danes je bila ponovno otvorjena katedrala sv. Pavla. Otvoritve so se udeležili kraljeva dvojica in drugi člani kraljeve obitelji. Božjo službo je imel londonski škof ob velikanski udeležbi vernikov.

Meščanski blok na Saškem

Dresden, 25. junija. p. Na poziv nemških nacionalistov in kmetskih strank Saksonske se zdi, da bo prišlo do bloka meščanskih strank. Tako bi se na Saksonskem sestavila kot posledica zadnjih volitev izrazito protimarksistična vlada.

Bethlen je bil v Rimu

Budimpešta, 25. jun. x. S tržaškim brzovalnikom se je danes dopoldne ministriški predsednik, grof Bethlen vrnil v Budimpešto. Na kolodvoru so ga pričakovali mnogi časnikarji, katerim ni dal nobenih izjav. Njegov povratak s tržaškim vlakom se smatra za dokaz, da je Bethlen le bival v Italiji.

Zborovanje pravoslavnih Cerkev

Atene, 25. jun. AA. Odbor delegatov vzhodne pravoslavne cerkve, sklican s strani carigradske vasiljenske patrijaršije v samostan Vato-ped na Sveti Gori, je končal svoje delo, ki se je začelo 9. junija in je trajalo 16 dni. Zastopani so bili predstavniki carigradske, aleksandrijske, antiohijske, jeruzalemske, srbske in romunske patrijaršije. Razen teh so bili tudi zastopniki Kipra in poljske pravoslavne cerkve, ni pa bila zastopana ruska cerkev. Delegati so sestavili spisek vprašanj, ki se bo o njih razpravljalo na prihodnjem preliminar-nem zboru pravoslavne cerkve. Ta spisek bo dostavila vsem avtokefalnim pravoslavnim cerkvam vasiljenska patrijaršija v Carigradu, ki bo objavila svojčas tudi program dela bodočega zborovanja. Pri delu za preliminarno zborovanje vlada polna soglasnost.

Poljski finančnik v Belgradu

Belgrad, 25. junija. u. Zastopnik zunanje ministra dr. Kosta Kumanudi je priredil v Jockey-klubu svečan obed v čast Charlesa Dewesa, finančnega svetovalca poljske vlade. Dewes je znani finančni strokovnjak. Preden je prišel na sedanje mesto kot finančni svetovalec poljske vlade, je bil pomočnik finančnega ministra v Ameriki. Poleg ministra dr. Kumanudija so bili navzoči ministri Švrljuga, Šibenik, Preka, Frangeš, Srški in drugi.

Madjarsko posojilo

Budimpešta, 25. jun. p. V gospodarskih krogih se z vso resnostjo širijo vesti, da se vlada bavi z vprašanjem najetja inozemskega posojila, ki bi ga mogla dati Kampf-Mayerjeva skupina. Eden izmed glavnih pogojev za posojilo je ta, da se tej skupini zagotovi monopol za izvoz kmetijskih pridelkov. Listi prinašajo to vest z rezervo in pristavljajo, da je vlada dobila več ponudb iz Amerike, Anglije, Nemčije in Francije.

Romunsko posojilo

Bukarešta, 25. jun. p. V zvezi z vestmi o najetju posojila se je izvedelo, kakor piše »Luptac«, da bo Romunija najela posojilo na angleškem denarnem trgu v višini 50 milijonov dolarjev. Pogajanja so se pričela z iniciativo kralja Karla. S tem posojilom bo Romunija zgradila celotno bazo in brodovje na Črnem morju.

Dunajska vremenska napoved: Kmalu bo topet jasno in soparno. precejšnja možnost neviht.

Španija dobi jeseni parlamentarno vlado?

Spretna poteza kralja Alfonza

Pariz, 25. jun. d. Zopet se je izkazalo, da je v Španiji, kjer se vsa politika vodi po osebnih vidikih, najboljši politik kralj Alfonz. Po tem ko je spoznal, da se vpostavitve parlamentarnega režima ne da več odlašati, ker padanje valute neti prevratne namene republikanov, se skuša dogovoriti z voditeljem levičarskih liberalcev Santiagom Albo, da prevzame jeseni parlamentarno vlado.

Albo, največji veleposestnik Španije, od prvih dni režima Primo de Rivero, ki ga je obtožil korupcije, biva v eksilu v Parizu in je bil namenjen za onega moža, ki bo strmo glasil diktaturo, z njo vred pa dinastijo samo. Zbral je ogromen obtožilni material. Kralju Alfonzu pa je letos uspelo, da Albo loči od ostalih nasprotnikov monarhije in ga pridobi zase za ceno gotovih obljub glede bodoče ustave. Albo pa, ki je najboljši taktičar iz stare politične šole ter je zvit in energičen obenem, prevzame bržčas bodočo parlamentarno vlado.

Na sestanku, ki se je vršil preteklo nedeljo med kraljem in Santiagom Albo v Parizu, se je sklenil, kakor trdijo nekateri listi, sledeči aranžma: Že poleti se izvrše svobodne volitve, ki jih bo vodil še kabinet generala Berenguera,

ker Albo noče svoje bodoče vlade obremeniti z odgovornostjo za eventualno vplivanje na volitve, ki je v Španiji neizogibno. Albo prevzame nato predsedstvo vlade. Ali bo Albo sestavil koalicijsko vlado iz liberalcev, republikanov in socialistov ali pa samo iz liberalcev, to bo seveda odvisno od izida volitev, ki naj pokažejo dejansko razmerje med monarhisti in republikani. V vlado vstopi najbrže tudi konservativni vodja katalonskega avtonomizma Cambó, ki se je po desetletnem sporu z Albo spravil.

Albo pa je kralju kot neobhodni pogoj prevzema vlade postavil zahtevo, da se imajo kortsisti takoj po izvolitvi lotiti izpremembe ustave in je v svojem razgovoru s kraljem bil jako energičen in neizprosni. Izjavil je, da se krona ne bo mogla držati, ako se ne uvede popolnoma demokratična ustava po angleškem vzorcu, tako da bi vsako osebno vmešavanje krone v politični režim bilo popolnoma izključeno in bi kralj imel zgolj vlogo občestvoštevne reprezentativnega simbola. Kralj Alfonz si je pri tem po opazki nekega dobrega pariškega žurnalista pač mislil, da se nobena juha ne poje tako vroča, kakor se skuha...

Santiago Albo že napoveduje velikopote-

zen program notranjih reform, kar pa se v Španiji ne sme jemati preveč resno. Njegova poglavitna naloga bo pač okrepitev španske valute.

Za nas je važno predvsem to, da je Santiago Albo velik prijatelj Francije in da se pod njegovo vlado ni bati nobenih zunanepolitičnih avantur, česar so se v Parizu za časa diktature Primo de Rivero, ki je nekoliko ljubimka z g. Mussolinijem, nekoliko bali. Tudi je pripomniti, da je vest o ženskljenem dogovoru med kraljem in Albom preuranjena in da kralj Albi ni dal še obveznih izjav, temveč ga le poslušal. Nekateri pariški levičarski listi pa sploh dvomijo, da kralj Alfonz misli resno in so mnenja, da je njegov razgovor z Albo bil le taktična poteza.

»Manchester Guardian« ne odobrava, da se je kralj podal v inozemstvo in meni, da je položaj v Španiji tako resen, da je branil kralj Alfonz doživeti kakšno presenečenje.

London, 25. jun. AA. Kraljeva dvojica se je snoči udeležila večerje pri španskem poslaniku marki de Merryu del Valu, ki je bila prirejena na čast španski kraljevski dvojici. Med drugimi gosti je bil tudi ministrski predsednik.

Katoličani v Albaniji

O Albaniji malo zvemo. Do zadnjega je veljala ta dežela kot pozornica raznih političnih pustolovcev in srečolovcev. V poslednjem času pa so se razmere v mnogočem zelo spremenile in so prav zanimivi podatki, ki jih je napisal dr. Friedrich Walisch v »Kölnische Volkszeitung« o sedanjem stanju dežele. Walisch se je dalje časa mudil v Albaniji in imel več razgovorov z merodajnimi činitelji.

Po njegovem mnenju je podvig mlade albanske države, ki je očiten, pripisovati v veliki meri katoliškemu elementu. Dežela šteje sicer komaj šestino katoliškega prebivalstva. Vendar mu pripada vodilna vloga, ki je tudi zgodovinsko utemeljena. Albanski katoličani so bili prvoborniki narodnostne ideje. Oni so bili nositelji albanstva tudi v najhujših časih turškega gospodstva in so skozi ves zgodovinski kaos, ki je šel preko dežele, ohranili jezik in narodni karakter albanske naroda. Preko teh zgodovinskih dejstev tudi ni mogel mladi albanski kralj Ahmed Zogu, ki goji polno razumevanje za katoličanstvo in mu je z vsemi simpatijami naklonjen.

V Albaniji je sedež dveh nadškofij, in sicer v Skadru in Draču, ter treh škofij: v Lešu, Kalmeti in Pultu. Trenutno so v teku pogajanja za konkordat s sv. stolico. Vodilno vlogo v kulturnem življenju albanskega naroda igrajo skadrski frančiškani in jezuiti. Iz njihovih šol izhaja vsa sodobna albanska inteligenca. Pomenljivo je, da imajo edino oni največjo založništvo knjig v kraljestvu in da so iz njihovih knjigarn izšlo domala vse albanske znanstvene in šolske knjige.

Kralj Ahmed Zogu je v veliki meri prilegel katoličane k vodstvu države. V ministrstvu, ki šteje sedem članov, sta dva odlična katoličana, in sicer prosvetni minister Hil Mosi, ki je obenem eden najboljših albanskih pesnikov in je tudi navadni zastopnik Albanije pri Društvu narodov, in Kol Taci, finančni minister. Izmed desetih prefektur, v katere je razdeljena država, stojita dve na prefekturama na čelu katoličana. Tudi oba kraljeva adjutanta sta katolika. Vlada se mnogo prizadeva, da na vodilna mesta v šolstvu nastavi katolike, ker cenijo njihovo višjo kulturno stopnjo.

Posebno pomembna je podpora, ki jo država nudi katoliškim redovom, da vzdržavajo in ustanavljajo privatne šole. Kljub težkemu gospodarskemu stanju, ki ga preboleva mlada država, se vendar ne štedi, kadar gre za podporo privatnih šol, ki jih večina vodi redovniki in redovnice. Med drugim podpira država frančiškansko zasebno gimnazijo v Skadru, dalje ljudske šole, ki jih vodijo Elizabetinke, frančiškanke in dominikanke po raznih krajih države. Vlada je povabila redovnice, da tudi v glavnem mestu Tirani osnujejo podobne šole. Prav tako se snuje novo učiteljske, ki ga bodo vodili katoliški redovniki.

Velikega pomena je notranje in zunanje ministrstvo v rokah Rauf Fica, jako izobraženega in docela evropskega moža, ki sicer ni katoličan, toda ve ceniti pomen katoličanstva za podvig države in je katoličanom vseskozi naklonjen.

Katoliški element, ki je v glavnem naseljen v severnih pokrajinah države, se torej pod uvidnim in tolerantnim režimom prav ugodno razvija v največjo korist mlade albanske države.

Tako se potuje!

Zagreb, 25. jun. p. Za jutri je naročil John de Key od državnih železnic posebni brzovlak od Jesenice do Splita. Brzovlak bo vozil preko Ljubljane in Karlova in bo sestavljen iz dveh vagonov prvega in drugega razreda in vagona za avtomobile. Potoval bo sam s svojim spretnostvom. Z Jesenice odide vlak zjutraj ob 9 in pride v Karlovac ob 16 popoldne. Ob 16.35 odide in pride v Split v petek ob 5 zjutraj. John de Key ostane kratko v Splitu in namerava prepotovati vso dalmatinsko obalo. John de Key je bogat Američan, o katerem so že listi pisali, kako nadarjen je.

Belgrad, 25. junija. z. Novi nemški poslanik pl. Hassell je danes obiskal belgrajskega nadškofa dr. Rodiča.

Malta v angleškem parlamentu

London, 25. jun. AA. Na današnji seji spodnje zbornice je lord Cushendun vprašal vlado, če bo obnovila pogajanja za sklenitev konkordata med cerkvenimi in civilnimi oblastmi na Malti in če je dala nalog, da se obnovi v tej koloniji svobodna volilna pravica in kako dolgo bodo volitve odgojene.

Viscount Fitzalan je pozval maltskega ministrskega predsednika lorda Stricklanda, naj s kako gesto olajša položaj na Malti. Govornik je naglasil, da bi tak čin gotovo veliko pripomogel k miru in duhovnemu napredku tega otoka. Strickland se je zahvalil vladi za njeno odločitev in dejal, da vladna izjava ne pomenja ukinitve ustave, s tem so bile odgojene edino le volitve. Ker pa je položaj tak,

Arnaldo Mussolini opravičuje

bojevitve govore svojega brata

Rim, 25. jun. d. V svoji današnji številki prinaša »Popolo d'Italia« članek Mussolinijevega brata Arnalda, ki z vsjo žurnalistično spretnostjo skuša zvaliti krivdo za poostreitev spora med Francijo in Italijo na Francijo, trdeč, da se ta spor ni poostiril zaradi znanih Mussolinijevih govorov, ampak da so ti govori bili posledica — vojnih priprav Francije proti Italiji. V resnici pa je ta članek, ki je naravnost diktiran od šefa italijanske vlade samega, svoje vrste opravičilo in sicer prvo, odkar so bili Mussolinijevi govori držani. V dobro poučenih krogih se Arnaldov članek smatra kot znak, da Italija želi popustiti in se od politike brezuspešnih groženj vrniti k realni politiki sporazumevanja.

»Duce« — tako piše Arnaldo Mussolini — svojih govorov v Livornu, Firenci in Milanu ni izustil v nepremišljenosti temperamenta, ampak popolnoma premišljeno; da, bolj pre-

da so potrebne nadaljnje odredbe, sprejema Strickland lojalno vsako navidezno ali pa resnično zmanjšanje njegove prejšnje avtoritete. Ko je branil svojo politiko na Malti, je Strickland dejal, da ni izključeno, da je bil kdaj netakten.

Kolonijalni tajnik lord Passfield je dejal, da se vlada nikoli ni mešala v to zadevo. Vlada je le z največjim obžalovanjem storila zadnje korake in ukinita ustavo, z namenom, da jo reši. Ustava ne more ostati v veljavi, če ni volilne svobode. Kakor hitro bo volilna svoboda obnovljena, bo Malta vrnjena na ustavo. V tem času bo vodil vladne posle guverner s pomočjo sveta. Vlada ne bo ugodila zahtevi Vatikana, da se Strickland in tovariši odstavi.

mišljeno nego katerikoli drugi svoj govor. »Duce« je izjavil, da smo dobro poučeni, kaj naši sosedi proti nam zamišljajo in kaj nam pripravljajo. Danes vidimo — nadaljuje članek — da so ogromne oborožitve Francije bile pripravljene in financirane že spomladi 1929, ko Mussolini še ni bil izustil svojih govorov. »Italija se ni hotela dati iznenaditi po tragičnih slučajih zgodovine. Italija v svoji vlogi vele-sile se ne more in ne sme dati prehiteti od dogodkov in postati prostovoljna žrtev abstraktnih ideologij.«

Tudi ostali listi pišejo v tem zmislu. Ni treba posebej poudarjati, da so narodnoobrambeni ukrepi francoske vlade v resnici le posledica izjavajočega držanja fašistične zunanje politike, ki ji je Mussolini s svojimi govori dal le najkrepkejšega izraza. V ostalem je članek »Popolo d'Italia«, kakor rečeno, smatrati kot rahel znak neke preorientacije rimske politike.

Atlantik znova zavojevan

Kapitanu Smithu je uspelo s 3 tovariši preleteti Atlantik — Prvič z letalom okrog sveta

London, 25. junija. AA. Danes so kapetan Kingsford Smith in njegovi tovariši preleteli Atlantski ocean od Irse do Novo Fundlandske. Tako je bil Atlantski ocean ponovno zavojevan. Zmagovito letalo je monoplan »Southern Cross«, s katerim je napravil Kingsford več znamenitih poletov. Kingsforda so spremljali pilot nizozemske vzhodno-indijske letalske družbe Van Dyk, kapetan Saul iz Dublina in radiotelegrafist Stannage.

Letalo »Southern Cross« je zapustilo Port Marnock v bližini Dublina večeraj zjutraj ob 4.30. Razen dveh ur so bili letalec ves čas poleta v stalni zvezi z vsemi brezžičnimi postajami na obeh straneh Atlantskega oceana. Tukaj so pričakovali vesti o poletu z veliko napetostjo in v času, ko se letalo ni javljalo, so bili v skrbah za njegovo usodo, ker se je že toliko poletov preko Atlantskega oceana z vzhodne strani ponesrečilo. Končno je prišla dopoldne vest, da se je veliki polet popolnoma posrečil.

Imenovanje okrajnih načelnikov

Belgrad, 25. jun. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev z dne 23. t. m. so bili premeščeni:

Matej M. Kaki, sreski načelnik. Novo mesto I-4a, za banskega svetnika uprave dravske banovine, v isti kategoriji in skupini.

Rihard I. Goropee, sreski načelnik sreza prevajalskega I-4, za sekretarja dravske banovine v isti kategoriji in skupini.

Friderik Logar, sreski načelnik v Kočevju I-4a, za sreskega načelnika sreza Novo mesto v isti kategoriji in skupini.

Albert J. Tlačer, sreski načelnik sreza novljanskega v I-6, za sreskega načelnika sreza kočevskega v isti kategoriji in skupini.

Ciril M. Poklukar, načelnik sreza logarskega v I-4, za sreskega načelnika sreza novljanskega v isti kategoriji in skupini.

Dr. Karol K. Peterčič, sreski podnačelnik sreza Radovljica I-4, za sreskega načelnika sreza logarskega v isti kategoriji in skupini.

Dr. Ivan Vidmar, sreski podnačelnik sreza

Sokolski zlet v Belgradu

Belgrad, 25. jun. m. Davi so prispeli som člani sokolske delegacije iz Amerike. Na kodvoru so jih sprejeli zastopniki belgrajske občine in sokola ter občinstvo. Pozdravil jih je župan Nikola Krstić, podstarosta sokola E. Gangl in šef centralnega presbiraža v predsedstvu vlade Marjanović. Na pozdrav je odgovoril voditelj ameriških sokolov Ivan Mladinae. Ameriški sokoli so v sprejedu skupaj s tukajšnjimi sokoli korakali skozi mesto in se ustavili pred ameriškim poslaništvom, kjer jih je namesto odsotnega poslanika pozdravil upravnik poslova George. Njemu se je v angleščini zahvalil Mladinae. Nato so poslali brzovojni pozdrav ameriškega poslanika Princen, ki se nahaja na Bledu in predsedniku Združenih držav Hooverju.

Belgrad, 25. jun. u. Jutri dopoldne prispe v Belgrad delegacija lužiško-srbskih sokolov in sokolice. 34 po številu. Vodi jih Jakob Scheide.

Prihod romunske vojske

Belgrad, 25. jun. AA. Dne 26. t. m. ob 13.45 prispejo v Belgrad oddelki romunske vojske, ki bodo kot gostje sodelovali pri vajah na vesokolskem zletu. Romunsko vojsko bodo sprejeli službeni predstavniki, vojska, sokolstvo in meščanstvo.

Prihod češkoslovaške vojske

Belgrad, 25. jun. AA. Dne 26. t. m. ob 8 zvečer prispejo v Belgrad oddelki češkoslovaške vojske na čelu z ministrom narodne obrambe češkoslovaške republike Viškovskim. Pri sprejemu bodo sodelovali službeni predstavniki, vojska, sokolstvo in meščanstvo.

Rezultati tekom

Belgrad, 25. jun. AA. Rezultati tekom članov in članice na prvem vesokolskem zletu Sokola kraljevine Jugoslavije.

A. Člani: Tekma na 100 m. 1. Kazimir Novosad (Poljska), 11¹/₂ sek., 2. Peter Pavšič (Ljubljana, matica) 11¹/₂ sek., 3. Rude Mažarović (Zagreb II), Vlado Petković (Belgrad I), Ferdinand Novaković (Belgrad I), Vlado Šik (Sombor), 12 sekund.

Tekme na 400 m: Nastopilo je 10 članov: 1. Rude Mažarović 54 sek., 2. Fran Tučen (Zagreb II) 54¹/₂ sek., 3. Vlado Šik in Borislav (Pančev) 54¹/₂ sek., 4. Boris Praunberger (Zagreb II) 54¹/₂ sek., 5. Stefan Kruscon (Poljska) 56 sekund.

Tekme na 800 m. Nastopila dva: 1. Fran Tučen (Zagreb II) 2 minuti 9¹/₂ sek., 2. Nemanja Adamović 2 minuti 22¹/₂ sek.

Metanje krogel. Nastopilo 34. 1. Jilgner Zbignjev (Poljska) 12.04 m, 2. Pero Pavšič (Ljubljana, matica) 11.75 m, 3. Ferdinand Novaković (Belgrad I) 11.42 m, 4. Furalo (Poljska) 10.55 m, 5. Dobra Olčan (Veliki Bečkerek) 10.45, 6. Žoržo Derventa 10.43 m.

Skok v daljavo. Nastopilo 32 članov. 1. Ferdinand Novaković 612 cm, 2. Stepišnik St. (Ljubljana, matica) in Novosad (Poljska) 609 cm, 3. Peter Pavšič 608 cm.

Skok v daljavo brez zaleta. Nastopilo 17. 1. Petković (Belgrad) 289 cm, 2. Buratović in Pavšič 283 cm, 3. Ferdinand Novaković (Belgrad I), Marković (Belgrad I) in Tučič (Karlovac) 268 cm.

Skok v višino z zaletom. Nastopilo 42. 1. Stanko Tomšič (Zagreb II) 167 cm, 2. Novosad (Poljska) 165 cm, 3. Varesčak 160 cm.

Skok v višino brez zaleta. Nastopilo 6. 1. Ivan Buratović (Zagreb I) 145 cm (s tem je potolčel jugoslovanski rekord), 2. Stanko Benčič (Zagreb II) in Jilgner Zbignjev (Poljska) 135 cm, 3. Sucijsnik (Karlovac) in Peter Pavšič 130 cm.

„Visok odposlanec g. ministra prosvete“ na Jesenicah

Sijajna kepenikijada

Jesenice, 25. junija

Ravno štirindvajset let poteče letos, ko je brezposelni čevljar Viljem Voigt zaslovel po vsem svetu po svoji avanturi kot Hauptman von Köpenick. Takrat Jesenice niso vedele, da bodo po četrstoletju tudi imele svojo kepenikijado, pa seveda, k nam pride vsaka stvar bolj pozno. Stvar pa je bila tale:

Pretekli teden je na županstvo odnekod prišlo uradno obvestilo, da pride v kratkem visok odposlanec ministrstva prosvete na Jesenice. In res, v ponedeljek se je pripeljal »naznanjenec« gospod v naravnost luksuznem avtomobilu prve vrste, katerega je vodil livriran šofer! Visokega gospoda odposlanca je spremljal tudi njegov osebni tajnik. Ko se je predstavil gospodu županu, je v visokodonečih besedah obrazložil vzrok svojega milostnega prihoda na Jesenice. Dejal je, da se sedaj, ob priliki vesokolskega izleta v Belgradu, izda sokolski almanah s fotografijami, reklamo itd. Vsaka stran almanaha pa stane malenkost 6000 Din. Od gospoda župana je zahteval, da mora kot patriot in nacionalist vzeti tri strani in v roke gospoda ministrskega odposlanca takoj izplačati osemnajst tisoč dinarjev. Župan pa je bil toliko previden, da z raznimi izgovori »odposlanec« želi ni ustreget, naker je mogel gospod nastopiti strožje. Zahteval je personalije gospoda župana ter si vse zasebežlil, pri odhodu pa zagrozil z represalijami proti takemu »slabemu patriotu«. Nastopal je silno samozavestno ter niti z denarjem ni maral imeti posla. Malinovec, katerega je spil v županovi gostilni, je dal plačati po tajniku. Res nobel gospod! Kazal pa je tudi priporočilo banske uprave s podpisom gosp. bana, ki je kajpada bil falzificiran.

Ker gospod odposlanec pri županu ni imel uspeha, se je napotil v župnišče. Gospoda svetnika pa ni bilo doma, naker je mogel gospod naznaniti, da se vrne popoldne. Vprašal je, kako daleč je do Kranjske gore in se odpeljal proti zahodu. Kako je opravil pri gospodu Lavtizarju, županu v Kranjski gori, bo že ta sam sporočil. — Vrnil se je na Jesenice in zopet ustavil pred župniščem. Silno se je razkačil, ko gospoda župnika zopet ni dobil doma. Ko je v tretji poskusil svojo srečo v župnišču in zopet brez uspeha, se je odpeljal pred hišo lesnega industrijalca gospoda dr. E. Rekarja. Tudi tu je nastopil kot povsod, moglo in zgornjo, »tajnik« pa mu je asistiral. Toda tu je pa slabo natelet, kajti gospod doktor je slučajno bral v »Industrijskem Vestniku«, da se po deželi klatita dva goljufa, ki na gori omenjeni način goljufata urade in bolje situirane osebe. Dr. Rekar ju je energično napotil z goljufoma, naker sta jo oba hitro odkrila. Name, ravala sta »poslati« tudi tovarno KID in druge osebnosti. Vso zadevo ima sedaj v rokah orožništvo.

Kakor izveemo, je gospod »odposlanec« nekatera županstva v Sloveniji oberžal za zelo velike vsote.

Ital. kralj pride v Bučarešto

Rim, 25. jun. x. Kakor poroča neki rimski list, je italijanski kralj prejel vabilo romunskega kralja Karla, da se udeleži slovesnega kronanja. Italijanski kralj ne bo potoval po suhem, temveč na svoji jahti »Savioia«.